

KN9-18-00166

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI
T É T E L E K,

MELYEKET

A MAGYAR KIR. TUDOMÁNY-EGYETEMEN

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI FOK ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES JOGI KAR

JÓVÁHAGYÁSÁVAL

VITATKOZÁS ALÁ BOCSÁT

FORSTER GYULA,

1869-IK ÉVI NOVEMBER 6-ÁN, DÉLI 12 ÓRAKOR.

PEST,

NYOMATOTT AZ „ATHENAEUM” NYOMDÁJÁBAN.

1869.

KNY-19-00166

I. Észjogból.

1. Az erkölcsi törvény a belső szabadságot korlátozza, a jogi törvény a külsőt lehetségesíti.

2. Csak jogtörvényen alapuló erkölcsi fölhatalmazottság mondható jognak.

3. Az ősállapot nem jog, hanem jogosság nélküli való állapot.

4. Az emberek közti föltétes egyenlőtlenség az emberi természet lényegén gyökerező egyenlőség természetes következménye.

5. A végszükség állapotában elkövetett cselekvények jogilag kimenthetők.

6. Az állam közvetlen, bölcselmi fő célját a jogbátorság képezi, mint nélkülözhetlen eszköz az emberiség magasb céljai valóítására.

7. A küluralkodók vagy követeik területkivüliségeből folyó jogok, mint szabály aluli kivételek bebizonyítandók.

II. Római jogból.

1. Azon jelenség megfejtése, hogy bár a *ius civile* szűk korlátai közé szorított római jogba a *ius gentium* által az átalánosb elem bemenetet talált, a *ius civile* még sem szűnt, még sem változott meg; a római szellem saját-szerűségét még sem adta fel: azon körülményben kere-sendő, hogy a szabadabb s átalánosb jog folyama saját külön medrébe vezettetett.

2. A testületek a római jog által nem is ismert s jogi személyiséggel nem bíró minősített társaságoktól teljesen különböznek.

3. A kereseti jog nem jogsértés eredménye.

4. A zálogjog teljesen sem a dologbeli jogok, sem a kötelmi jog körébe nem tartozik.

5. De opere restituendo interdictummal a veszélyez-tetett vagy pedig megváltoztatandó telken személyes szol-galommal bírók csak *procuratorio nomine* élhetvén, az említett egyének által a tulajdonos ellen nem támasztható.

6. Az atyai végrendeletnek, melyben a gyermek ne-veztetett ki, érvénytelenülése esetére is föntartatik a *pupilaris substitutio*, ha a gyermek nem is e testamento, de ab intestato lesz örökössé.

III. Egyházjogból. VI

1. Az álizidori gyűjtemény által nem új, hanem már meghonosult gyakorlati elvek, csirájukban már megletező eszmék nyertek erőteljesb, alakszerűbb kifejezést.

2. A világi kegyur által történt változtató bemutatás nem privatív, hanem cumulativ jellegű.

3. Ha a püspök az államhatalom által püspöki hatóságának gyakorlatában akadályoztatnék, a hatóság nem száll át a káptalanra.

4. Szerzeti örökfogadalomnak hallgatag beleegyezés utján tételét a mai egyházjog kizárja.

5. Az örökbefogadás szülte törvényes rokonságból eredő házasságbontó akadály a magyar joggal ellenkezik.

IV. Magyar magánjogból.

1. Az ősi birtok fogalma a királyi adományok intézményétől független.

2. A nem-nemeseknek a nemesi javakra 1844 előtt fenállott birtokképtelensége törvényes alappal nem birtok a magyar magán jog rendszerének szellemével ellentétben állt.

3. 1848-ig a magyar jog szerint az elbirtoklás czime alatt fekvő tulajdont keresni nem lehetett.

4. Az eredetileg a nemesi szabadság védelmére alkotott nagyobb hatalmaskodási törvények az 1848-ki átalakulások folytán a nem-nemesekre is kiterjesztendők.

5. A magyar jog rendszerében a balkézre kötött házasságnak nincs helye.

6. Az özvegyi örökösödés a férj szerzeményeire, mint az ősi vagyon ellentétére vonatkozván, ez esetben az ősi és szerzeményi vagyon közt létezett ellentét mai nap is fennáll.

V. Osztrák magánjogból.

1. Az apai hatalom alatt álló fiu vagyoni jogi személyiségének megszorítása az ő kiskorúságán alapszik s nem a római jog alkotta atyai hatalom maradványa.

2. Ünnepelesen nőtlenséget fogadó egyén örökbe fogadási képességgel nem bír.

3. Az aggkoruak gyámsága az osztrák joggal nem ellenkezik.

4. Magántestületek felosztatására is szükséges a tagok egyhangú szavazatán kívül az állam beleegyezése.

5. Az osztrák jog a házak felosztását meg nem engedi.

6. A dologi jog fogalmának azon meghatározása, mely azt mint minden harmadik irányában érvényesíthető jogosítványt szabja meg, nem helyes.

7. Az indokban történt tévedés, daczára, hogy ez rendszerint a jogcselekvényekre befolyással nem bír, az ajándékozásnál kivételesen tekintetbe vétetik.

VI. Polgári törvénykezésből.

1. A becsületsértési perek sommás eljárás alá tartoznak.

2. Illetéktelenség vagy érdekeltség folytán az illetékes, illetőleg kiküldött bírósághoz áttett perben a felek, ha a tárgyalás már megtörtént, új bizonyítékokat fel nem hozhatnak.

3. A fellebbezés jogorvoslatával nem bíró végzések ellen a felek panaszaikat az ítélet ellen beadott föllebbezésben előleges jogföntartás nélkül is előadhatják.

4. A semmiségi panasz beadására kiszabott határidőnek elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye.

5. Vágási turnus alá tartozó, bár le nem vágott faingó vagyonnak levén tekintendő, ingókra intézett végrehajtás tárgyát képezheti.

6. A sommás bíróság által a p. t. r. 468. §. értelmében sommás uton tárgyalt igénypererek a t. r. 95. §. esetében sem tétetnek át rendes perutra.

VII. Büntetőjog- s eljárásból.

1. A büntetőjog alapját a polgári kötelék nem képezheti.

2. Jogi személyek büntett alanyai nem lehetnek.

3. A büntettek és büntetések meghatározásánál törvényszékeink a törvény- és joghasonyszerűség alkalmazásának jogával birnak.

4. Az igazságtalan s más módon elhárithatlan megtámadások ellen alkalmazott vétlen önvédelem a beszámíthatást kizárja.

5. A kegyelmezési jog a bűnös kérelmétől vagy elfogadásától föl nem tételeztetik.

6. Az elévülésnek a magyar büntetőjog is helyt ad.

7. A szándékos és vétkes emberölés megkülönböztetése büntető törvényeinken alapul.

8. A hamisítás büntettének bevégzéséhez nem kívánatik, hogy a czélba vett jogsértés bekövetkezzék.

9. Perujtásnak teljes fölmentés esetében is van helye.

VIII. Váltójog- s eljárásból.

1. Ha a kibocsátó hátírat által a váltó tulajdonosa lesz, elveszti viszkeresetét hátírója s előzői ellen, és kivéve a saját rendeletre szóló váltókat, — az elfogadót sem támadhatja meg.

2. Nem a váltón tett prolongatio csak az azt tevő ellen bir érvénynyel.

3. Biztosítási óvának a magyar váltójog nem enged helyt.

4. Az elfogadó csőd alá jutása esetére az előzők ellen viszkeresetnek a váltó lejárta előtt is van helye.

5. Viszkereseti joggal bíró fél ellen perujítás nem alkalmaztathatik, ha annak e viszkeresete a maga előzői ellen akár elenyészte, akár az idő rövidsége miatt többé már nem érvényesíthető.

IX. Politikai tudományokból.

1. Köteles részt megállapító törvény közgazdasági érvekkel nem támogatható.

2. A munka nem állítható fel, mint közönséges ármérő.

3. A létminimum levonása az adó alapjául szolgáló tiszta jövedelemből a mily igazságos elméletileg, oly kivihetlen gyakorlatilag.

4. A szabadságbüntetések a legalkalmasb büntetések.

5. A rendőrség közbelépése csak ott igazolt, hol a polgárok saját tevékenysége elégtelen valamely czél elérésére.

6. Legjobb, legcélszerűbb állam-alkotmánynak az mondható, mely az állami főhatalom lehető legnagyobb erélyét és a polgárok szabadságát minél nagyobb mérvben képes összeegyeztetni s valósítani.

X. Statistikából.

1. Az aldunai hajózás útját álló akadályok elhárítása hazai kereskedelmünk érdekében égető szükség.

2. Magyarország vasbányászata nem felel meg sem a belfogyasztás, sem a külfölddel való sikeres verseny igényeinek; akár az évenkénti előállítás emelkedési arányát s mennyiségét, akár a termelési ár alapján alakuló piaczi árt tekintsük.

3. Dalmátország teljes elszegényedésének meggátolása a külön vámvidéknek megszüntetését és Dalmátiának, valamint a hozzátartozó szigeteknek, szabad kikötővé tételét igényli.

4. Azon körülményből, hogy Magyarországnak a külfölddel való kereskedését activvá egyenesen az iparcikkek teszik, korántsem következik, hogy külkereskedésünk biztos jövője határozottan e téren keresendő.

5. A hitel érdekében fölötte sajnálandó jelenség, hogy mind az osztrák, mind a magyar államterületen a csődperek igen jelentékeny százaléka marad függőben.
